

"BEZ ZNAKOVNOG JEZIKA I KULTURE GLUHIH - JA SAM KAO PTICA BEZ KRILA!"

Pod ovim motom održana je 19. rujna 2008. u Budimpešti, u klubu Gödör, konferencija i festival Mađarskog saveza gluhih i nagluhih (SINOSZ). Značaj ove manifestacije potvrđuje među ostalim i to što je održana pod patronatom državnog Pravobranitelja za ljudska prava, dok je konferenciji predsjedavao predstavnik Mađarske akademije znanosti.

Glavni cilj ovog okupljanja bilo je da se utječe na Vladu kako bi mađarski znakovni jezik bio priznat kao službeni jezik, čime bi se gluhimajamčilo ostvarivanje ljudskih prava u obrazovanju, komunikaciji, pristupu informacijama, zapošljavanju, a ujedno bi se u javnosti razvijala svijest o postojanju njihove "nevidljive kulture". To bi pozitivno utjecalo na suradnju s većinskom kulturom u društvu i općenito bi pomoglo senzibiliranje javnosti i medija za pitanja položaja

problematike gluhih i nagluhih. U ovome Mađarska zaostaje za pojedinim europskim zemljama, koje su već priznale jezik i kulturu gluhih. Iako je ta zemlja bila prva koja je potpisala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, još uvijek zakonodavci, vlasti i javnost nisu shvatili da je nužno postupati u svemu po Konvenciji, uključujući tu i odredbe o priznavanju jezika i kulture gluhih.

U Mađarskoj se oko 9 tisuća gluhih i više stotina nagluhih služi znakovnim jezikom, ali oni još nisu istaknuti kao posebna kulturalna zajednica. "Nevidljivi" su, iako bi morali biti registrirani kao dio opće kulturne baštine.

Na ovoj međunarodnoj manifestaciji nije nažalost bilo predstavnika Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih, iako je kod nas situacija slična pa bismo mogli iskoristiti iskustva Mađarske organizacije koju uspješno vodi dr. Adam Kosa, predsjednik

MAĐARI TRAŽE PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Trinaest mađarskih nevladinih organizacija zahtijeva od Vlade da udovolji obvezi koju je preuzela usvajanjem Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom pa da postavi pravobranitelja (ombudsmana) za osobe s invaliditetom.

Mađarska je bila među prvima koja je Konvenciju potpisala, a dužnost je pravobranitelja da prati kako se Konvencija primjenjuje. Od vlade se također zahtijeva da omogući civilnom društvu

sudjelovanje u kreiranju politike u sferi problematike invaliditeta. To uključuje i jaču zauzetost i veće ovlasti organizacija osoba s invaliditetom, među kojima i Saveza gluhih i nagluhih. Nadajmo se da će naši mađarski prijatelji imati bolja iskustva sa svojim pravobraniteljem od osoba s invaliditetom u nekim drugim zemljama, gdje pravobranitelji za osobe s invaliditetom nemaju velikog utjecaja ni ovlasti. -c

SKUPLJI TUMAČ NEGO LIJEČNIK!

Američki zakon o osobama s invaliditetom (Americans with Disabilities Act, ADA) propisuje da sve javne i privatne ustanove i službe moraju osigurati kvalitetno sporazumijevanje s gluhim građanima koji im se obrate, pa po potrebi pozvati na svoj trošak i tumača znakovnog jezika. Dolazi pritom do neugodnih problema. Jedan kardiolog se na web stranicama o problematici gluhoće žalio: "Za velike klinike ovo nije problem, ali što da radi liječnik u provinciji čiji prihodi su više nego skromni? On mora platiti tumača, iako će ga to koštati više nego što od pacijenta može tražiti za pregled! Ne učini li to, prijeti mu tužba i kazna."

Reagirajući na liječnikovo pismo brojni gluhi pacijenti ispričali su, kako su ih liječnici istjerali iz svojih ordinacija, kad su vidjeli da su gluhi, ili su od njih tražili da sami plate tumača, odnosno da se plaćanje obavi iz sredstava pacijentova zdravstvenog osiguranja. Dolazi do oštih sukoba i nije rijetkost da pacijent u nastojanju da ostvari svoje zakonsko pravo na besplatnog tumača mora tužiti liječnika ili se žaliti Zdravstvenom osiguranju i agenciji koja nadzire primjenu zakona ADA. Zakon ne poznaje kompromis i efikasno štiti pravo gluhog i nagluhog pojedinca na kvalitetnu komunikaciju ne samo kod liječnika nego i u svim drugim prilikama kad kontaktira s javnim i privatnim službama za građane (u uredima, u poduzeću, hotelu, turističkoj agenciji, muzeju itd., itd.)